

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jan Korejtka: "Mamahotel" aneb Proč mladí pracující zůstávají bydlet ve společné domácnosti se svými rodiči?

Vedoucí: Tomáš Samek, M.A.

Bakalářská práce Jana Korejtky se snaží přijít na kloub tomu, proč v naší společnosti stále větší měrou zůstávají mladí lidé bydlet u rodičů, a to i tehdy, když už si sami vydělávají. Jde o celoevropský trend, který má řadu známých i méně známých příčin. Přínos předkládané bakalářky tkví ve dvou vzájemně propojených okolnostech: jednak v tom, že ony příčiny student zkoumá v mikroprostoru svého bydliště - menšího města (a donedávna vesnice) Hrochova Týnce v Pardubickém kraji; jednak v tom, že sám je takřka poloúčasten onoho jevu: nebydlí totiž u rodičů jen proto, že žije se svou partnerkou u rodičů jejích. Výzkumem druhých tedy tak trochu, zprostředkovaně a přes partnerku zkoumá i svou vlastní situaci.

Snad za nejpozoruhodnější stránku této práce považuji její genezi. Autor přistoupil k tématu poctivě a možná až příliš samostatně: metodu *grounded theory* si zvolil sám, bez konzultace, a když si s ní dal tolik práce, bylo už těžké věci vracet zpět, jakmile jsem to jako jeho školitel zjistil. V první verzi práce autor odsuzoval své vrstevníky, kteří se vzdor svému výdělků nedokáží osamostatnit, místo aby se snažili aktéry nejprve pochopit. Dospíval k poněkud divokému závěru: protože hlavou rodiny je prý muž, je to právě on, kdo je motorem osamostatnění; aby se předešlo nárůstu bydlení u rodičů, bylo by (doporučoval) dobré, aby mladé muže nějaká sociální instituce - např. něco na způsob povinné vojenské služby - nutila legislativním tlakem žít samostatně s tím, že ženy se pak k mužům přidají a problém se vyřeší.

Dalo nám jistou práci na konzultacích vysvětlit si, že jev, který tak nekompromisně kritizuje, je něčím, do čeho je sám částečně vtažen, a že v tom, co sám soudí, soudí i situaci své dívky a nepřímo tedy i sám sebe; a že tudíž příčiny jevu netkví možná jen a pouze v egocentrismu, lenosti a pochybných hodnotách, které má dnešní mládež; a konečně že sociologie i antropologie jsou něčím víc než jen morálním odsudkem.

Jestliže čteme současnou podobu práce a neznáme toto její genetické pozadí, sotva doceníme, jak obrovský kus cesty autor urazil od svých původních vyhocených, jednostranných a mnohdy povrchních závěrů směrem ke komplexnějšímu pochopení své role jako výzkumníka i jako člověka, který je situován v tom, co zkoumá. Reflexivita stále není nejsilnější stránkou práce, ale posun směrem k ní je zde přesto od původní verze tak obrovský, že podle mého přesvědčení stojí za ocenění. Hodnota této práce netkví tolik v tom, co dokázala zjistit o zkoumaném fenoménu, jako spíš v tom, jak moc posunula svého vlastního autora a pootevřela mu jeho náhled na sebe i své okolí. To bez znalosti původní podoby textu však není patrné, a proto tu o tom zevrubně mluvím.

Dohodli jsme se na jednom textovém řešení: na konci každé kapitoly, kterou autor přepracuje (což opravdu učinil), navíc připojí pasáž kurzívou, kde se pokusí reflektovat posun, který zaznamenal na cestě od původní podoby práce k té nynější. Ne tolik samotný posun v textu, jako spíš posun osobní a osobnostní, perspektivální. Netvrdím, že tyto pasáže lze přijmout bez výhrad, ale jsou svědectvím vývoje, který se vzdor všem klopýtnutím ubírá cenným směrem.

Závěry, k nimž autor dospívá, shrnuje do pěti faktorů, jež podle něho nejvíc ovlivňují zkoumanou sociální skutečnost. I zde by se nad některými formulacemi či navrhovanými řešeními dalo diskutovat. Za důležitější však považuji ocenit to, že se autor pustil do spolupráce se studentkou vyššího ročníku, která zkoumá bydlení ve své diplomce, byť z jiného hlediska; z jejich rozhovoru vyplynul další myšlenkový posun, k němuž se autor ve své práci hlásí. Budiž mi dovoleno říci, že autor je poměrně paličatý chlap a na svých tezích si dokáže trvat; o to větší hodnotu spatřuji v každé změně, kterou uznal a zapracoval do finální verze práce.

Jako doklad toho, že v analyticko-reflexivní složce textu má stále jisté mezery, může sloužit odstavec na str. 13, v němž popisuje, jak jeho přítomnost ovlivňuje chování lidí v terénu. Kamarád Ladislav mu líčí, v čem se jeho rodiče najednou chovají jinak jen proto, že ho autor (v roli výzkumníka) navštívil: Lád'ův otec se prý najednou převléká jinde, jeho matka nabízí čaj i Lád'ovi, což by jindy neudělala atd. Avšak k překvapení čtenáře tuto pasáž autor zcela alogicky uzavře slovy: "Veškeré interakce, kterých jsem tu svědkem, jsou zcela spontánní a přítomnost mojí osoby je

nikterak neovlivňuje." To je ve flagrantním rozporu s tím, co říká v předchozích větách. Mohl by při obhajobě tento rozpor vysvětlit?

Jazykově je práce poměrně pečlivě editovaná, přinejmenším ve srovnání s průměrem prací běžně u nás odevzdávaných. Z různých drobných chyb se tu omezím na jedinou, neboť ji v příštím psaní může na rozdíl od těch dalších snadno odstranit: doporučuji autorovi, aby se raději vyhnul užívání zájmeně "jenž", které v drtivé většině případů skloňuje nesprávně, což jazykově citlivějšímu čtenáři kazí dojem z každého třetího odstavce. Styl je místy oficiózně upjatý, přesto je úroveň vyjadřování celkově spíš nadprůměrná; v mnoha pasážích se student vyjadřuje čistě a logicky, neplatí to však zdaleka pro celé dílo.

Práci **doporučuji k obhajobě a navrhuji pro ni známku velmi dobře** - s pochvalným dovětkem, že si velmi vážím pokroku, který autor na své cestě udělal.

V Praze 7. 8. 2014